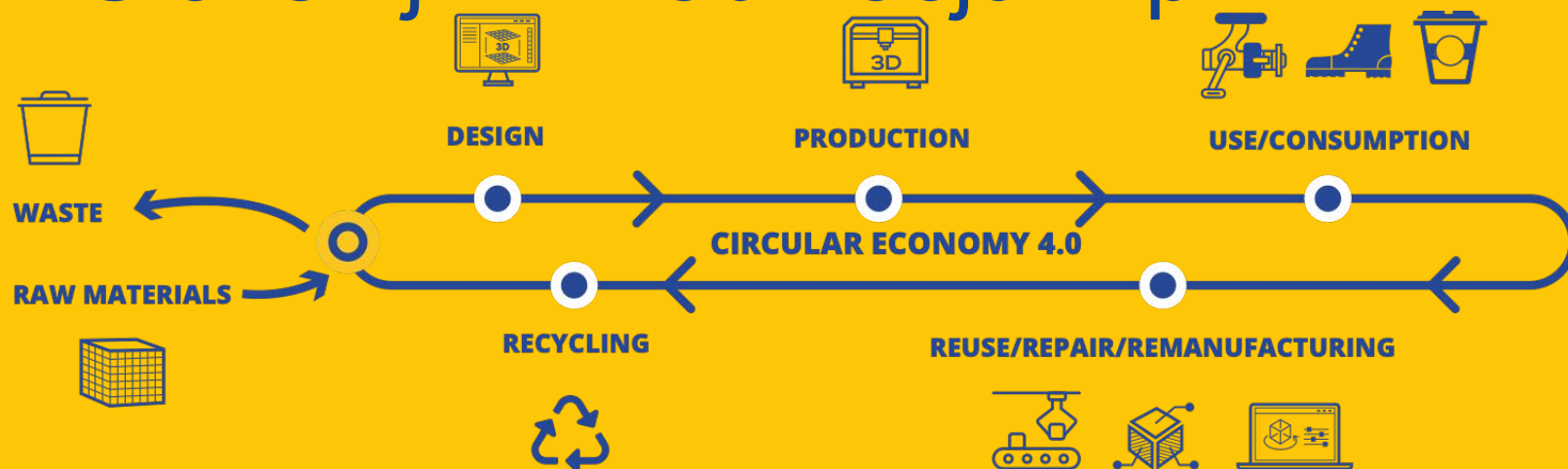

Financiranje krožnih poslovnih modelov v Sloveniji in v območju Alp

10. 6. 2021

Klemen Košir, SID banka

CIRCULAR 4.0

Podpora krožnim projektom s strani SID banke

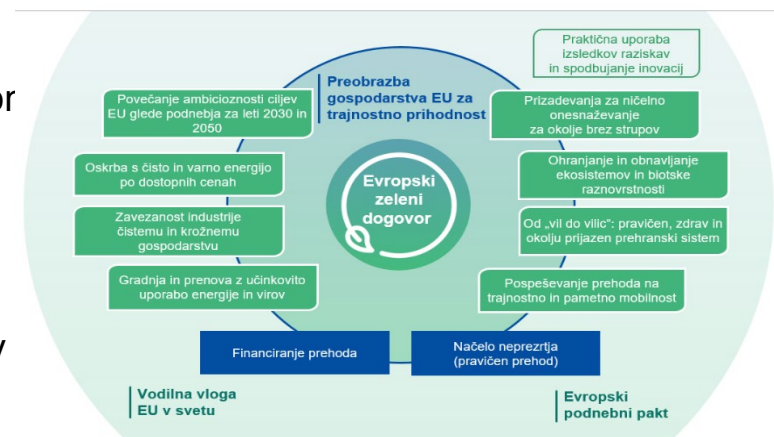
Ključna tveganja, izzivi
in možne rešitve

Evropski zeleni dogovor (Green Deal)

- Generalna skupščina OZN 1. 2015 sprejeme agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 (cilji trajnostnega razvoja).
- Podpis Pariškega sporazuma; EU skuša okrepiti odziv na spremembo podnebja (uskladitev finančnih tokov z usmeritvijo v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in razvojem, odpornim na podnebne spremembe).
- Evropska komisija je predstavila predlog evropskih podnebr podnebni zakon.

Cilji:

- postati prva podnebno nevtralna celina
- do leta 2050 brez neto emisij toplogrednih plinov
- gospodarska rast ne bo vezana na rabo virov
- ničelno onesnaževanje za okolje brez strupov in
- v kateri nihče ne bo prezrt.

EK je že leta 2018 predlagala nov zakonodajni paket za finančno panogo: **Akcijski načrt za financiranje trajnostne rasti**, ki predstavlja podlago za preusmeritev zasebnega kapitala v financiranje trajnostnih gospodarskih aktivnosti. Načrt je del načrta Evropske komisije, znanega tudi kot **Evropski zeleni dogovor**, katerega cilj je ublažiti podnebne spremembe, zmanjšati onesnaževanje in z:

Okoljska tveganja prinašajo dodatno negotovost

Podnebna tveganja predstavljajo poseben izziv za celoten bančni sistem, saj s seboj prinašajo okoljske črne labode, ali zelena labode, kot jih je poimenovala Banka za mednarodne poravnave v svojem poročilu, kar otežuje ocenjevanje in obvladovanje dolgoročnih tveganj.

Zeleni labodi

Zeleni labodi imajo ob lastnostih črni labodov, kakor jih je definiral Nassim Nicholas Taleb, še tri dodatne lastnosti;

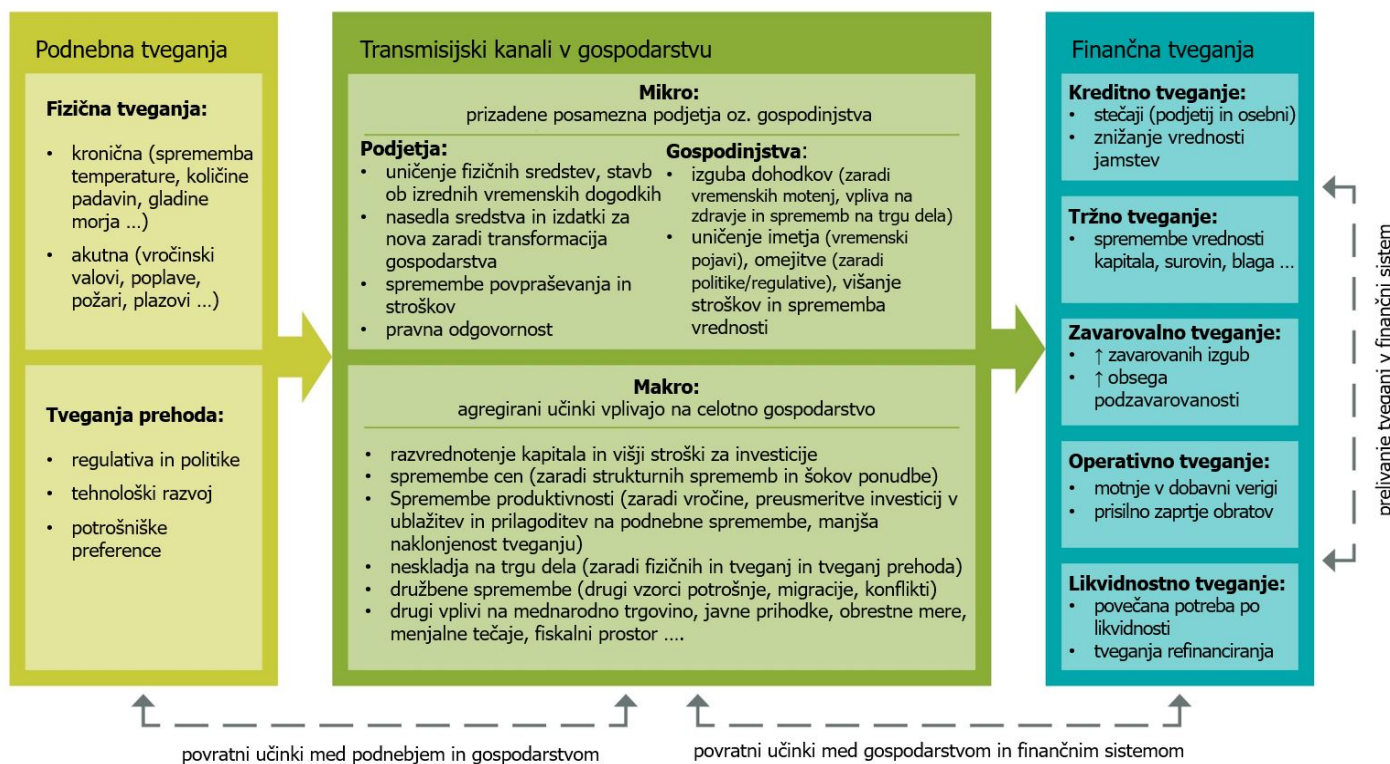
1. Čeprav so učinki podnebnih sprememb skrajno negotovi, je precej gotovo, da se bo neka kombinacija tveganj iz tega vira v prihodnosti uresničila.
2. Podnebne katastrofe so lahko še precej bolj uničujoče kot sistemske krize – pod vprašajem je lahko celo obstoj človeške vrste.
3. Kompleksnost zelenih labodov je za nekaj razredov višja od črnih labodov, saj gre za preplet vzročno-posledičnih tveganj, ki lahko povzročijo kaskadni efekt z nepredvidljivimi posledicami za okolje, geopolitično stabilnost ter družbeno in gospodarsko dinamiko po vsem svetu.

Podnebna tveganja se prelivajo v finančna

Tveganja se v bančni sistem prelivajo na več ravneh, obvladovati bo potrebno prav vse. Trenutno je osrednja težava predvsem v pomanjkanju podatkov.

Transmisijska pot

od podnebnih do finančnih tveganj

Transmisijska pot tveganj (povzeto po NGFS Climate Scenarios for central banks and supervisors, junij 2020)

Trajnostni razvoj v SID banki

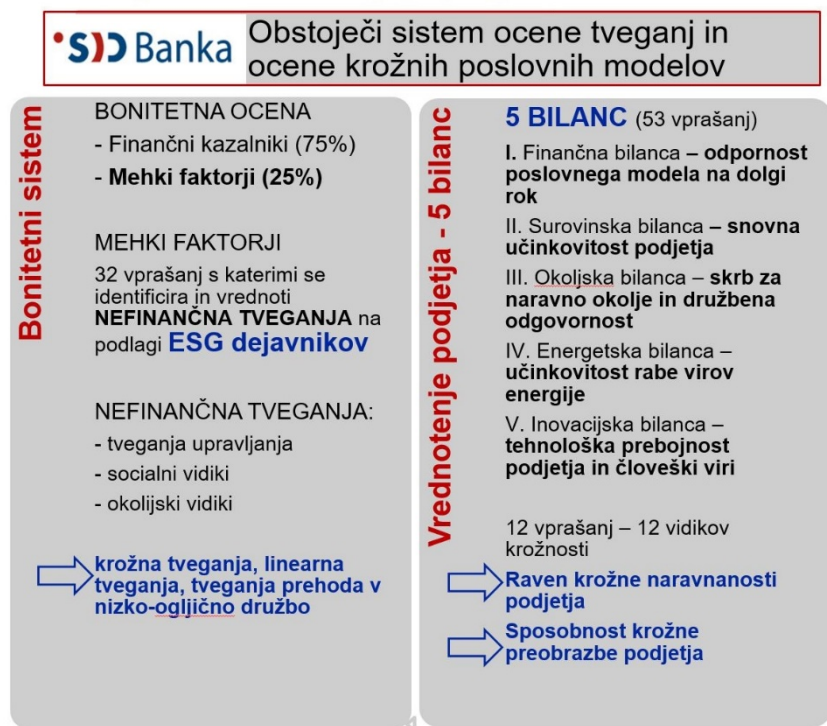
Zunanja odgovornost SID banke...

- SID banka je iniciator naložb v trajnostno gospodarstvo, promocija krožnega gospodarstva poteka od leta 2012.
- V letu 2015 SID banka organizira dogodek **Stičišče znanja**, ki namenjen tematiki krožnega gospodarstva (udeležba več kot 100 slovenskih podjetij).
- Podpis deklaracije **COP21 – Paris Climate Summit 2015** pod okriljem European long-term investors association (ELTI) – zaveza SID banke k spodbujanju naložb v nizko-ogljico in okolju prijazno ekonomijo.
- Model **5-bilanc**, v okviru katerega je vzpostavljeno še dodatno vrednotenje krožnosti, je inovativno orodje v obliki obsežnega vprašalnika, ki ga SID banka uporablja pri presoji podjetij.
- **Zelena obveznica SID banke** - financiranje zelenih naložb in naložb s ciljem zmanjševanja odpadkov, izboljševanja snovne učinkovitosti, reciklaže in ponovne uporabe in podaljševanje življenjske dobe proizvodov ter energetske učinkovitosti...

... in notranja odgovornost!

- **Energetska prenova stavbe** SID banke, vzpostavitev ciljnega spremljanja rabe energije in porabe vode, spremljanje ogljičnega odtisa ter vzpostavitev ločenega zbiranja odpadkov
- **Integracija ESG dejavnikov v bonitetni sistem** SID banke
- Vzpostavitev **vrednotenja krožne naravnosti podjetij**
- **Zelena strategija SID banke** (+ Politika trajnostnega financiranja)

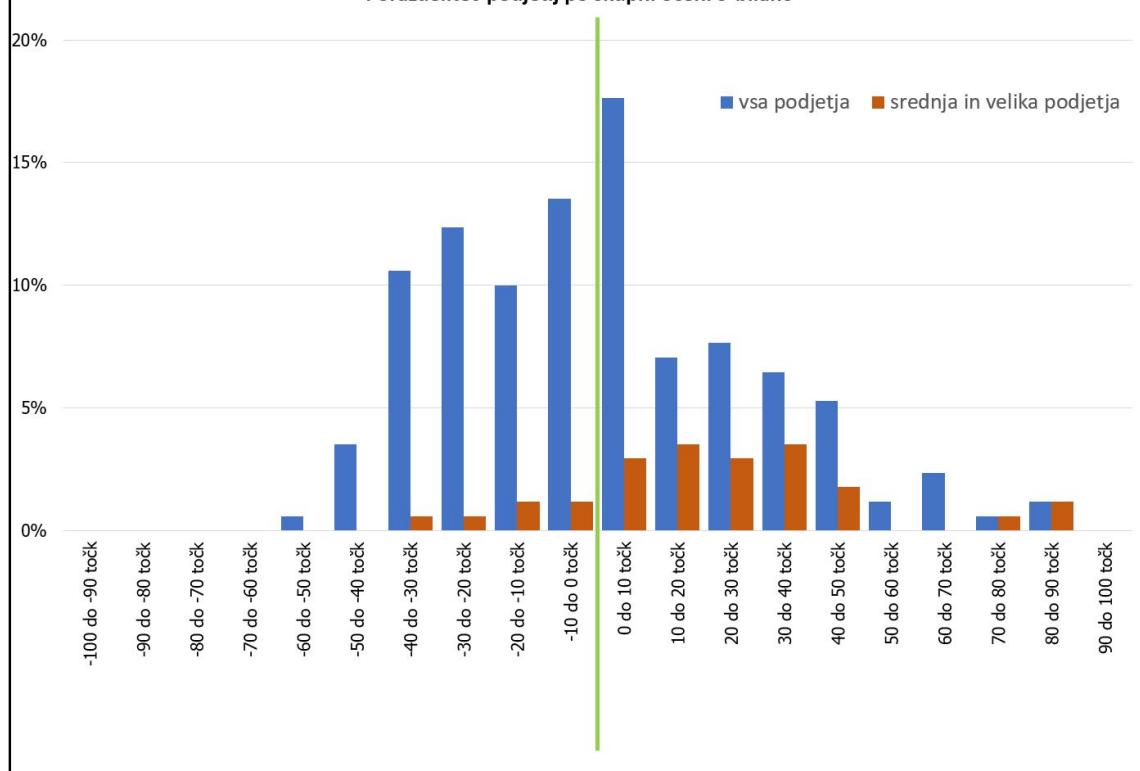
SID banka vgrajuje oceno krožnosti v svoje postopke financiranja

- Prej sistem 5-bilanc, kmalu pa sistem z **nadgrajenim ESG modelom** je zasnovan tako, da poda široko sliko tako o trajnostnih praksah v podjetju kot o tehnološki in kadrovski zmožnosti podjetja, tudi za prehod v poslovni model krožnega gospodarstva.
- Celostna ocena iz sistema 5-bilanc vstopa v kreditnem procesu SID banke kot vhodni parameter in vpliva na odločitev o odobritvi kredita.
- Sistematično zbiranje podatkov o trenutni sliki krožne naravnosti podjetij omogoča tudi proučevanje sprememb skozi čas in ocenjevanje hitrosti razvoja krožne transformacije v Sloveniji.
- Uporabo sistema 5-bilanc, oz. kmalu ESG model, SID banka previdno in sistematično nadgrajuje za vedno večjo vpetost v mehanizme njenega delovanja; sčasoma tudi na vprašanja o človeški politiko.

Porazdelitev podjetij

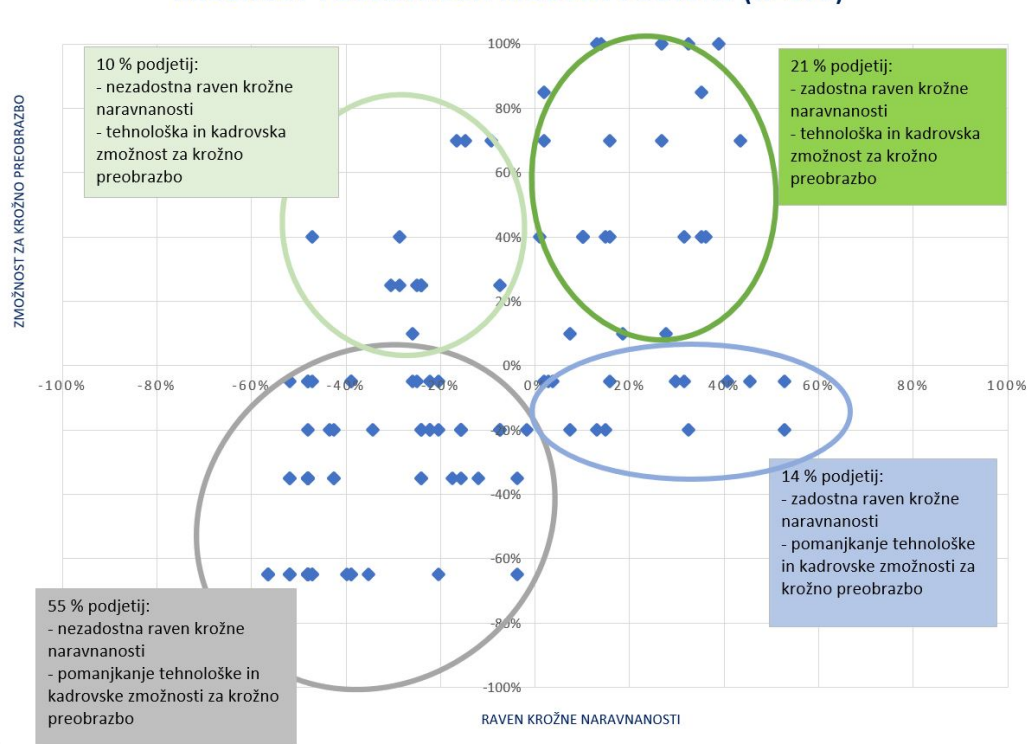
Porazdelitev podjetij po skupni oceni 5-bilanc

- Po dveh letih sistematičnega zbiranja podatkov dela podjetij, ki so oddala vlogo za kredit SID banke smo dobili prvi vzorec za statistično obdelavo (170 podjetij).
- Prvi pogled pokaže, da porazdelitev spominja na normalno porazdelitev z rahlim zamikom – nekaj večja gostota podjetij je na levi strani porazdelitve, kjer se nahajajo manj trajnostni poslovni modeli.
- Srednja in velika podjetja so v povprečju ocenjena opazno bolje od malih in mikro podjetij.

Ugotovitve prve analize

KROŽNOST POSLOVNEGA MODELA PODJETIJ (N=170)

Na grafu so glede na raven krožne naravnosti in tehnološke ter kadrovske sposobnosti za krožno preobrazbo identificirane štiri skupine podjetij:

- **krožni prebojniki** (desno zgoraj)
- **podjetja v krožni preobrazbi** (desno spodaj)
- **krožni zamudniki** (levo zgoraj)
- **podjetja z linearnim poslovnim modelom** (levo spodaj)

Se krožnost odraža v poslovnem uspehu?

- Krožni prebojniki imajo v povprečju opazno višjo dodano vrednost na zaposlenega kot podjetja s strogo linearnim poslovnim modelom.
- Profitna marža prebojnikov je dvakratnik marže podjetij s strogo linearnim poslovnim modelom.
- Prebojniki so manj zadolženi ter imajo v povprečju boljšo bonitetno oceno in nižji finančni dolg v razmerju do EBITDA kot podjetja s strogo linearnim poslovnim modelom.
- Prebojniki so v povprečju večja in bolj razvita podjetja.

Izbrani kazalniki, ki odražajo stanje podjetja – primerjava povprečij					
	povprečne vrednosti				
	krožni prebojniki	podjetja s strogo lin. modelom	p-vrednost	ostala podjetja z lin. modelom	p-vrednost
dodana vrednost/zaposlenega	45.717	33.799	0.005	43.688 €	0.741
kapital/obveznosti	38%	34%	0.198	36%	0.391
stroški dela/zaposlenega	24.614 €	20.630 €	0.005	21.760 €	0.042
profitna marža	6%	3%	0.042	4%	0.123
finančni dolg/EBITDA	2,5	3,3	0.047	3,6	0.020
EBITDA/prihodki od prodaje	13%	7%	0.000	10%	0.064
št. zaposlenih	25	11	0.004	11	0.003

Zelena obveznica SID banke

- SID banka izdala zeleno obveznico decembra 2018
- Skladna z Green Bond Principles, dobila Second Party Opinion s strani neodvisne družbe Sustainalytics
- Znesek: 75 mio EUR, ročnost 5 let
- Struktura vlagateljev: 54% tujih, 46% domačih
- Bid-to-Cover Ratio: 2,3
- Kotacija: Dunajska borza

Annual
Conference
2019

SID banka je prejela priznanje mednarodne organizacije Climate Bonds Initiative za izdajo prve zelene obveznice javnega sektorja iz Republike Slovenije.

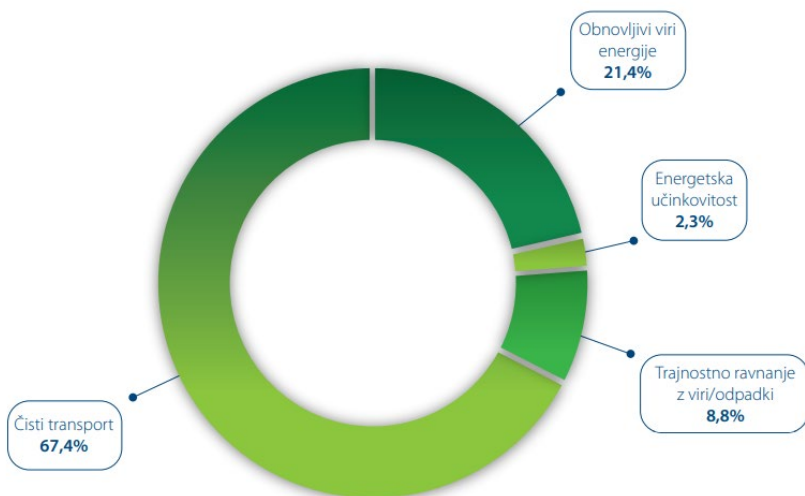
- Poraba sredstev
- Postopek ocenjevanja in izbire projektov
- Upravljanje sredstev
- Poročanje

Učinki zelene obveznice SID banke

SID banka je do konca leta 2019 iz naslova zelene obveznice odobrila financiranje **10 projektom** v skupni višini **74,7 mio EUR**, od katerih je bilo do konca leta 2019 **črpanih 39,2 mio EUR**. Preostanek neplasiranih sredstev bo odobren in črpan do konca leta 2021.

Struktura odobrenih sredstev po ICMA zelenih kategorijah

Z enim milijonom evrov vloženih sredstev zelene obveznice v zelene projekte so na letni ravni doseženi naslednji ocenjeni okoljski učinki:

- Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 615 ton CO₂
- Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov energije v višini 353 MWh
- Proizvodnja toplotne energije iz obnovljivih virov energije v višini 916 GJ
- Prihranek energije, razen električne, v višini 725 GJ
- Proizvodnja dodatne količine recikliranih izdelkov in goriva v višini 188 ton
- Povečanje potniških kilometrov iz naslova čistega transporta v višini 1.473 potniških km
- Ocena okoljskih učinkov je bila izdelana s pomočjo Instituta »Jožef Stefan« - Centra za energetske učinkovitost.

Financiranje naložbenih projektov, ki prispevajo k prehodu v krožno gospodarstvo

Program Naložbe 3

SID banka zagotavlja sredstva, ki jih lahko namenite za izvedbo investicije v opredmetena osnovna in neopredmetena sredstva, ki prispevajo:

- k obnavljanju in ponovni vzpostavitvi naravnega kapitala;
- k boljši izkoriščenosti in izrabi izdelkov;
- k optimizaciji delovanja sistemov;
- h kroženju proizvodov in snovi;
- k dematerializaciji izdelkov;
- k izbiri virov in tehnologij za krožno gospodarstvo.

Kredit za financiranje trajnostnih naložbenih projektov lahko pridobite po enem izmed dveh tipov državne pomoči – začasni okvir ali pomoč de minimis, odvisno od potreb in pogojev, ki jih podjetje izpolnjuje.

Program omogoča:

- Kredit v višini od 100.000 € do 10.000.000 € na projekt.
- Financiranje do 85 % celotnih stroškov projekta.
- Ugodna obrestna mera, ki je nižja od približka tržne obrestne mere.
- Ročnost 3 do 8 let (začasni okvir) oz. 3 do 20 let (de minimis).
- Možnost moratorija na odplačilo glavnice največ ½ ročnosti kredita, po de minimis ne več kot 5 let.
- Sprejemljive so vse vrste zavarovanj.

Trajnostno financiranje

- Nova realnost za banke
- Prilagoditev procesov financiranja in delovanja zahtevam trajnostnega financiranja
- Nove priložnosti financiranja

Prilagoditev strategije – sprejetje zavez in postavitve ciljev trajnostnega financiranja

- Oblikovanje politik trajnostnega financiranja
- Oblikovanje seznamov trajnostnih projektov in meril ter prilagoditev procesov odobravanja in spremljave okoljsko trajnostnih poslov (integracija **EU taksonomije** v proces odobravanja in spremljave poslov financiranja)
- **Presoja komitentov z vidika ESG dejavnikov** in z njimi povezanimi tveganji
- **Integracija ESG tveganj** (predvsem podnebnih tveganj) v procese upravljanja s tveganji
- **Razkritja** (obvezna in prostovoljna) na področju ESG tveganj in obsegov trajnostnega financiranja

Podpora krožnemu gospodarstvu – pogled naprej

- Vgradnja ESG dejavnikov v vrednotenje podjetij (EBA smernice, ECB Vodnik po podnebnih tveganjih, EU taksonomija ...)
- Obvladovanje ESG tveganj v celotnem procesu na kratki, srednji in dolgi rok.
- Politika trajnostnega financiranja
- Lastne zaveze in omejitve glede naložb v zelene/nezelene projekte (GAR, taksonomija ...)
- Posledice za posamezna podjetja
- Posledice za celotno gospodarstvo.
- Osredotočenost na celotno družbo in na dolgi rok, vključno z ohranjanjem čistega okolja, biotske raznovrstnosti in obsega kakovostnih delovnih mest; ključna je konkurenčnost!

Hvala za pozornost!

Klemen Košir

<https://www.sid.si/>

info@sid.si